

OPONENTSKÝ POSUDEK KVALIFIKAČNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE:

Příloha k protokolu o státní bakalářské zkoušce.

DIPLOMANT: MÍKA Matyáš**Obor: Režie-dramaturgie ALD****OPONENT DIPLOMOVÉ PRÁCE: MgA. Mgr. Marta Ljubková**

Matyáš Míka svou práci pojmenoval *Diváctví textu a čtení divadla* a zařazuje se jí mezi studenty, kteří se pokoušejí svým závěrečným opusem „nabořit“ obvyklé formální zvyklosti spojené s textem tohoto typu. Forma se tu stává obsahem - zjednodušeně řečeno, abychom trochu poškádlili ty, kteří postmodernu snášejí stejně špatně jako konec této dichotomie. Jako narušitel akademického diskursu není první - a jistě není ani poslední, a protože se zabývá hlavně vztahem autora a recipienta, není divu, že sahá po nejzákladnějších zbraních postmoderny. „Tematizace autorské práce a manipulace s recipientem“, tak by se tato bakalářka mohla taky jmenovat - a naplnily by se tak všechny části jejího názvu, což se o Matyášově původním názvu tak zcela říct nedá.

Oponentura této práce je doslova rozkoší pro někoho, kdo na postmoderně takřka vyrůstal, a to jak na té divadelní (jíž se ovšem práce nevěnuje), tak na té literární. Nemá smysl Matyáše chytat na tom, koho v práci necituje: jeho erudice je fascinující, zdroje fundované a přehled nepochybný. Formulační ekvilibristika čtenáře zasycuje, místy i přesycuje: chce se mi polemizovat takřka s každým řádkem, ale autor mi nedopřává ani nádechu; jako profesionální postmoderní pavouk spřádá síť argumentů, očka do sebe vzájemně chytá a drží to pěkně a efektně - jeden se ani nenaděje a už je spoután. Takže respekt za učebnicový příklad manipulace se čtenářem: „ale kdepak, dobře vím, ach, čtenáři, chceš slyšet, co si o tobě myslím“, vypadá to na dialog, ale dialog to není, je to autor v hlavní roli. V této sebejistotě tkví hlavní mezery: „V divadle bys mohl představení ostentativně ignorovat, pokašlávat, obracet oči v sloup, nebo i odejít, jako čtenář máš ale jen jednu možnost: přestat číst“, píše se v jedné z četných poznámek pod čarou. Jenže to právě tak není a já mám ještě jednu možnost: napsat posudek. A takových ne zcela funkčních „bud', anebo“ tu nacházíme víc.

K dalším z prostředků postmoderny patří ironie a jakýsi konverzační obchvat („já vlastně vím, že tě to nudí“) - a autor zase zapomíná na nás, kteří nečteme jeho práci pro radost, ale protože MUSÍME. Já ten text

prostě odložit nemůžu... Možná se tak kdesi ukazuje, že v komunikaci s recipientem nejsou jen dvě možnosti, a aby fakt byly jen dvě, je potřeba trochu ohnout skutečnost. Považuju Matyášův text za cenný hlavně pro svou vlastní postmoderní zkušenost: nakonec se možná ukazuje, že vždycky existuje nějaký průsak, průrva, jak vstoupit do textu nebo uměleckého díla obecně jinak, jinudy, nečekaně.

Naději pro mě přináší báseň Ladislava Nováka (s. 14-15) - ta nesměle vybízí na společnou cestu, ale nerozkazuje konat. Koneckonců ale jak píše Matyáš: „Čtu, tedy žiju,“ (s. 16), což bychom mohli upravit na „píšu, tedy žiju“ - vždyť je to jen bakalářská práce...

Skutečné téma po příkladné verbální ekvilibristice přichází od strany 20, tam se Matyáš začíná zabývat „texty, které nechtějí být pouze přečteny“ a zcela nejlepší je pak v okamžiku, kdy nás přestává svírat pasivně agresivním „my“ (a přitom nám podsouvá cosi o dehierarchizaci!).

Jakmile se upozadí a jen nás vede světem vizuální poesie, jakmile nám dovolí naši vlastní interpretaci, jakmile nám dá volnost, dostaneme skutečně příležitost stát se sebevědomými „diváky textu“... Kdybych měla víc prostoru, věnovala bych se srovnání skvělých textů Jiřího Koláře, který se v práci oprávněně ocitl, a textů vzniknuvších během pandemie a taky reakcemi zúčastněných - a jistě by se tímto mohl zabývat i Matyáš, kdyby psal rozsáhlejší práci. Pak by se ukázalo, co je mechanické splnění úkolu a co z hloubi duše vyvěrající potřeba sdělovat poetickým jazykem. Asi bych i polemizovala se zjednodušujícím tvrzením v závěru: Divák má v divadelním představení výsostné místo pozorovatele. (s. 31) a dále - „je základním předpokladem jeho aktivizace obrácení pohledu přímo na něj“ (tamtéž): podobné výroky představují nekonečný zdroj inspirace pro nekonečné polemiky...

Matyášova práce je osvěživá, cítím z ní zájem o téma a opravdu poctivou snahu prozkoumat fenomén, v němž se prolíná jeho zkušenost literární a divadelní.

Práci doporučuji k obhajobě a kladu dvě otázky:

- V poznámce pod čarou č. 25 se objevuje formulace „obyčejný, neutrální čtenář“ (s. 16). Kdo to podle vás je? - stejně jako co to je „běžná čtenářská zkušenost“? (s. 20)
- Můžete naznačit, co jste myslel oním „čtením divadla“ ve druhé části názvu své práce?

Návrh klasifikace (bude doplněn v průběhu obhajoby):

Datum: 7.9. 2022

.....
p o d p i s